

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

klasa VIII

NAUCZYCIEL

Elżbieta Wańczyk

1. Życie społeczne.				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ potrafi:				
<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe potrzeby człowieka - podać przykłady grup społecznych; - wymienić podstawowe rodzaje komunikacji; - podać przykłady więzi łączących członków rodziny; - wymienić podstawowe zadania szkoły, - odróżnić dochody rodziny od wydatków; 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady norm społecznych obowiązujących w wybranych społecznościach, np. w rodzinie, szkole. - wymienić podstawowe cechy grup społecznych; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych. - wymienić podstawowe cechy postawy asertywnej. - wymienić cechy rodziny jako grupy społecznej; - przedstawić różne warianty kontynuowania edukacji po ukończeniu szkoły podstawowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić znaczenie słowa <i>socjalizacja</i>; - wymienić podstawowe sposoby rozwiązywania konfliktów społecznych. - wyjaśnić, czym różni się przekaz werbalny od niewerbalnego; - wyjaśnić, w jaki sposób rodzina przyczynia się do zaspokajania potrzeb człowieka; - przedstawić wady i zalety wyboru poszczególnych wariantów dalszej edukacji; - wymienić instytucje chroniące prawa konsumenta; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawić czynniki mające wpływ na samoocenę człowieka; - przyporządkować wskazane cechy do podanych grup społecznych, - porównać różne sposoby rozwiązywania konfliktów, wskazać ich dobre i złe strony; - wyjaśnić, czym się różni postawa asertywna od postaw: uległości, agresji i manipulacji. - wskazywać przykłady [rozpoznać sytuacje] realizacji przez rodzinę poszczególnych funkcji; - wyjaśnić, jakich umiejętności oczekuje współczesny rynek pracy; 	<ul style="list-style-type: none"> - przewidzieć konsekwencje niezaspokojenia poszczególnych potrzeb człowieka; - dokonać analizy sytuacji w której doszło do konfliktu ról społecznych; - omówić kwestię przestrzegania norm społecznych we własnym środowisku – ocena zjawiska, dostrzeżenie problemów i zagrożeń, wskazanie przyczyn i konsekwencji.

	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić podstawowe zasady konstruowania budżetu domowego; - wyliczyć źródła dochodów gospodarstwa domowego 		<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnić, jak przestrzeganie zasad świadomego konsumenta wpływa na funkcjonowanie gospodarstwa domowego, - pisze reklamację 	
2. Prawo i prawa człowieka.				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEN potrafi:				
<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady praw przysługujących dzieciom; - wymienić przykłady konstytucyjnych praw i wolności człowieka. - podać przykłady zagrożeń wynikających z przebywania w cyberprzestrzeni; - wymienić przykłady działań policji i i innych służb mundurowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - podać przykłady praw i wolności człowieka; - podać przykłady praw pierwszej, drugiej i trzeciej generacji; - wymienić korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu; - odszukać informacje o prawach przysługujących ofiarom przestępstwa, świadkom i oskarżonym. - wymienić rodzaje służb mundurowych w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić prawa zawarte w <i>Konwencji Praw Dziecka</i>; - rozpoznać przykłady łamania praw i wolności człowieka; - wskazać formy cyberprzemocy, - tłumaczy, czym są przemoc fizyczna, psychiczna dręczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić, znaczenie poszczególnych cech praw i wolności człowieka. - wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywa system ochrony praw człowieka. -wskazać różnicę między prawami a wolnościami człowieka; - wyjaśnić, jak skutecznie można się chronić przed 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić w jaki sposób młodzi ludzie mogą włączyć się w działania prowadzone przez UNICEF, - zaprezentować działalność wybranej organizacji międzynarodowej na rzecz ochrony praw i wolności człowieka;

			zagrożeniem cyberprzemocą - uzasadnić konieczność reagowania w przypadku występowania przemocy domowej, przemocy rówieśniczej;	
3. Społeczność lokalna i regionalna				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ potrafi:				
- wymienić podstawowe jednostki podziału terytorialnego państwa polskiego; - wymienić organy władz gminy, w której mieszka; - wymienić organy powiatu i województwa;	- określić, w której gminie, powiecie i województwie mieszka. - wymienić podstawowe zadania gminy; - podać przykłady spraw załatwianych w starostwie powiatowym i urzędzie marszałkowskim; - podać podstawowe zasady postępowania urzędników administracji publicznej; - wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>korupcja</i> ;	- podać imiona i nazwiska osób pełniących aktualnie najważniejsze funkcje w swojej gminie. - podać przykłady zadań własnych i zleconych gminy; - wymienić źródła finansowania gminy; - wymienić podstawowe zadania samorządu powiatowego i wojewódzkiego;	- uzasadnić konieczność, angażowania się w życie lokalnej społeczności; - wytłumaczyć czym się różni gmina wiejska od gmin wiejsko – miejskiej i miejskiej; - porównać strukturę władz gminy, powiatu i województwa oraz sposób powoływania, - wyjaśnić znaczenie aktywności obywatelskiej dla funkcjonowania społeczeństwa	- zaprezentować swoją gminę, historię, symbole, tradycje oraz miejsca i osoby, które odegrały szczególną rolę w jej dziejach;

		<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnić czym jest budżet obywatelski; - znaleźć i odczytać informacje zamieszczone w BIP 		
4. Wspólnota narodowa.				
<i>ocena dopuszczająca</i>	<i>ocena dostateczna</i>	<i>ocena dobra</i>	<i>ocena bardzo dobra</i>	<i>ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje, jakie więzi łączą jednostkę z ojczyzną i małą ojczyzną, - wymienia i opisuje symbole RP, - podaje sytuacje, w jakich najczęściej wykorzystuje się symbole narodowe, - wylicza wybrane święta narodowe, - przedstawia zasady właściwego zachowania w trakcie uroczystości państwowych, świąt narodowych, wobec symboli narodowych. - wyjaśnia, czym jest obywatelstwo, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym są naród i wspólnota etniczna, - określa, czym jest tożsamość narodowa, - wylicza przykładowe elementy i wartości składające się na polskie dziedzictwo narodowe, - wyszukuje informacje o polskich zabytkach i miejscach wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, - bierze udział w grupowym opracowaniu zagadnienia ochrony polskiego dziedzictwa 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega różnica między wspólnotą narodową a etniczną, - analizuje czynniki kształtujące poczucie wspólnoty narodowej i etnicznej, - tłumaczy znaczenie dziedzictwa narodowego, - charakteryzuje elementy i wartości budujące polskie dziedzictwo narodowe, - wylicza najważniejsze polskie święta narodowe i wskazuje wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia sens bycia Polakiem lub członkiem innej wspólnoty narodowej albo etnicznej, - przytacza historię symboli RP, - ocenia, w jakim stopniu znajomość historii wpływa na rozumienie współczesnej sytuacji narodu polskiego, - wyczerpująco opracowuje zagadnienie ochrony polskiego dziedzictwa i pamięci o przeszłości narodu, - aktywnie uczestniczy 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego polskie godło w czasach komunizmu wyglądało inaczej niż obecnie, - prezentuje wybrany element polskiego dziedzictwa narodowego i wyjaśnia, na czym polega jego wyjątkowość, - przygotowuje w ciekawej i wyczerpującej formie prezentację na temat polskich zabytków i miejsc wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

<ul style="list-style-type: none"> - tłumaczy, do czego służy paszport, - wymienia podstawowe prawa i obowiązki obywatela RP, - podaje przykłady wartości obywatelskich. - wyjaśnia, czym są patriotyzm i patriotyzm lokalny, - wymienia przejawy patriotyzmu, - określa, jakie zachowania składają się na postawę patriotyczną, - wylicza sposoby wyrażania patriotyzmu na co dzień przez uczniów - określa różnicę między obywatelami RP a cudzoziemcami, - odczytuje z mapy, gdzie znajdują się największe skupiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce, - wyjaśnia, czym jest Polonia, 	<ul style="list-style-type: none"> i pamięci o przeszłości narodu, - podaje definicję narodowości, - tłumaczy, czym są prawo krwi i prawo ziemi, - podaje przykłady działań patriotycznych w gospodarce - wyjaśnia, czym są mniejszość narodowa i etniczna, - podaje nazwę języka regionalnego uznanego w polskim prawie, - rozróżnia imigrantów, emigrantów i uchodźców, - tłumaczy, czym jest azyl, - wymienia mniejszości narodowe i etniczne we współczesnej Polsce, - gromadzi informacje na temat inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez środowiska mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> historyczne, które są podczas nich upamiętniane. - charakteryzuje więzi łączące obywatela i państwo, - omawia konstytucyjne prawa i obowiązki obywatela RP, - zna obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP, - przedstawia prawa przysługujące mniejszościom, - wymienia postawy sprzeczne z patriotyzmem, - odwołując się do przykładów współczesnych i historycznych, opisuje wzory postaw obywatelskich, - wskazuje działania, które podejmuje społeczeństwo 	<ul style="list-style-type: none"> w dyskusji o problemie znieważania symboli narodowych i przytacza trafne argumenty, - tłumaczy zależności między różnymi tożsamościami, - analizuje wyniki badań dotyczących rozumienia patriotyzmu, - wyjaśnia znaczenie poszczególnych działań dla polskiej gospodarki - omawia czynniki przyciągające i wypychające wpływające na migrację, - na podstawie tekstu ustawy podaje kryteria, które decydują w Polsce o uznaniu danej społeczności za 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje sylwetki wybranych wybitnych Polaków i ocenia znaczenie ich dorobku dla narodu, - przedstawia rolę patriotyzmu we współczesnym świecie, - określa czynniki, które miały wpływ na rozmieszczenie Polonii na świecie, - przygotowuje wystąpienie dotyczące kryzysów uchodźczych na świecie, - wymienia grupę posługującą się językiem regionalnym, - wskazuje przyczyny migracji i uchodźstwa, - opisuje w jaki sposób Polacy żyjący za granicą podtrzymują swoją więź z ojczyzną, - opisuje genezę polskich symboli narodowych,
---	--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - znajduje na mapie państwa, w których występuje najliczniejsza Polonia. - tłumaczy, czym jest tolerancja, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, co to jest Polonia, - podaje przekłady zachowań patriotycznych. - opisuje cechy dobrego obywatela, - wskazuje, jak można aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym i obywatelskim. 	<p>obywatelskie.</p>	<p>mniejszość narodową lub etniczną,</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa miejsca zamieszkania mniejszości w Polsce, - wyjaśnia, dlaczego mniejszościom przysługują odrębne prawa, - przedstawia zjawiska migracji i uchodźstwa we współczesnym świecie, - Wskazuje różnice między patriotyzmem a nacjonalizmem, szowinizmem, ksenofobią, - określa znaczenie cnót i umiejętności obywatelskich w życiu społecznym, - opisuje aktywność społeczną Polaków. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia czynniki, które łączy ludzi z ojczyzną, - opisuje różne formy aktywności społecznej, - opisuje, jak powstawała idea społeczeństwa obywatelskiego, - wskazuje potrzeby społeczne, które realizuje społeczeństwo obywatelskie.
---	--	----------------------	--	--

5. Polska państwem demokratycznym.

<i>Ocena dopuszczająca</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest państwo, - zna najważniejsze cechy państwa. - potrafi określić, gdzie i kiedy narodziła się idea demokracji, - wie, czym jest demokracja bezpośrednia i demokracja pośrednia (przedstawicielska), - wie, czym jest konstytucjonalizm, - wie, czym jest preambuła, - wie czym jest zasada pluralizmu politycznego, - potrafi wskazać różnice pomiędzy partią polityczną a inną organizacją społeczną, - wyjaśnia pojęcie demokracji 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe funkcje państwa, -wskazuje wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa, - wymienia najważniejsze zasady demokracji, - wie, czym jest referendum, - potrafi podać przykłady spraw, które mogą być poddawane pod referendum, - wymienia najważniejsze szczególne cechy konstytucji, - wie, czym jest i dlaczego został powołany Trybunał Konstytucyjny, - potrafi opisać system monopartyjny, dwupartyjny i wielopartyjny. - wyjaśnia pojęcie koalicji rządowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi podać przykłady, jak państwo realizuje swoje zadania, - wyjaśnia zasadę trójpodziału władzy, - wymienia najważniejsze zasady ustrojowe zapisane w konstytucji, - potrafi podzielić partie zasiadające w sejmie, wskazując partie prawicowe centrowe i lewicowe, - wyjaśnia pojęcie opozycja, - wymienia najważniejsze instytucje sejmu i senatu, - potrafi wymienić kilka kompetencji sejmu i senatu, - podaje imiona i nazwiska urzędującego prezesa i wiceprezesów Rady Ministrów, - wymienia prezydentów 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje elementy tworzące państwa, - opisuje najważniejsze cechy państwa, - opisuje, czym jest demokracja pośrednia i bezpośrednia, - podaje przykłady stosowania tych zasad, - potrafi uzasadnić konieczność ochrony praw mniejszości w demokracji, - podaje zasady organizacji referendum, - charakteryzuje szczególne cechy konstytucji, - analizuje teść preambuły Konstytucji RP i wskazuje najważniejsze wartości do których się 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje funkcje państwa, - opisuje zadania, które powinno realizować państwo, - opisuje zasady demokratyczne, - wymienia ważne referenda krajowe i lokalne, - przedstawia historię konstytucjonalizmu, - potrafi wskazać dział konstytucji, w którym opisane są poszczególne kwestie, - opisuje działanie Trybunału Konstytucyjnego, - ocenia różne systemy polityczne,

<p>Przedstawicielskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy demokratycznych wyborów, - wie, czym jest republikańska forma rządów, - wyjaśnia zasadę państwa prawa, - przedstawia podział władzy sądowniczej na sądy powszechne, wojskowe, administracyjne i trybunały. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym jest czynne i bierne prawo wyborcze, -potrafi określić, kto wchodzi w skład rządu, - wie, jak są przeprowadzane w Polsce wybory prezydenckie, - odszukuje i opracowuje informację o prezydentach wybranych w wyborach bezpośrednich, - zna strukturę sądownictwa powszechnego, - wie w jakich sprawach orzeka sąd rejonowy. 	<p>RP wybranych w wyborach bezpośrednich,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady kompetencji prezydenta, - wyjaśnia zasady: niezależności, niezawisłości oraz dwuinstancyjności. 	<p>odwołuje,</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady spraw, którymi może zająć się Trybunał Konstytucyjny, - wymienia funkcje partii politycznych, - potrafi wskazać różnice pomiędzy różnymi systemami partyjnymi, - wymienia najważniejszy cele partii prawicowych, centrowych i lewicowych, - wyjaśnia, dlaczego wybory są elementem demokracji pośredniej, czyli przedstawicielskiej, -opisuje cechy demokratycznych wyborów, - opisuje wskazaną funkcję parlamentu, odwołując do zasady dobra wspólnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego istnieje konkurencja pomiędzy partiami politycznymi, - wie, na czym polega dualizm władzy wykonawczej w RP, - podaje przykłady najważniejszych uprawnień prezydenta, - potrafi, korzystając z różnych źródeł, opisać działania obecnie urzędującego prezydenta, - potrafi wskazać decyzje rządu, które miały wpływ na indywidualne życie swoje lub swojej rodziny, - podaje przykłady naruszania zasad państwa prawa, - wyjaśnia najważniejsze zasady określające działalność władzy
--	--	--	--	---

			-wyjaśnia, czym jest republikańska forma rządów, - wie, kto może kandydować na urząd Prezydenta RP, - wyjaśnia, jak wyłaniany jest rząd, - potrafi wyjaśnić pojęcia: rząd większościowy i rząd mniejszościowy, - przedstawia kompetencje Rady Ministrów, - wie, czym zajmują się sądy powszechne, wojskowe administracyjne i trybunały.	sędziowskiej, - opisuje, jak działają organy wymiaru sprawiedliwości.
6. Sprawy międzynarodowe.				
<i>Ocena dopuszczająca</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena celująca</i>
UCZEŃ:				
- wymienia kilka kierunków polskiej polityki zagranicznej, - wskazuje przyczyny	- wymienia cele i przejawy działania Organizacji Narodów Zjednoczonych, - wskazuje cele i różne	- wymienia państwa należące do NATO, - przedstawia działalność Polski w ONZ, Unii	- opisuje najważniejsze kierunki polityki zagranicznej: suwerenność	- wymienia przykłady misji wojskowych ONZ i NATO, - wymienia i opisuje organizacje

<p>powstania Unii Europejskiej, - znajduje informacje o życiu politycznym Ojców Europy, - potrafi wymienić korzyści z polskiego członkostwa w UE, - wyjaśnia, czym jest zjawisko globalizacji.</p>	<p>formy działalności Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego, - wymienia ogólne cele UE, - wymienia osoby z Polski, które pełnią ważne funkcje w instytucjach unijnych,</p>	<p>Europejskiej i NATO, - potrafi wymienić państwa członkowskie UE, - wymienia najważniejsze instytucje UE, - wymienia podstawowe prawa obywateli Unii Europejskiej, - wymienia problemy ekonomiczne i demograficzne świata, - wymienia problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami.</p>	<p>współpraca w organizacjach międzynarodowych, polityka regionalna, polityka wschodnia, - określa okoliczności powstania ONZ i NATO, - opisuje najważniejsze organy NATO i ONZ, - wymienia Ojców Europy i wskazuje z jakich krajów pochodzili, - wskazuje pięć najważniejszych wydarzeń związanych z powstaniem UE, uzasadnia swój wybór, - opisuje, jakie funkcje pełnią Polacy w instytucjach europejskich, - opisuje korzyści z członkostwa w UE dla gospodarki oraz społeczeństwa, ze szczególnym</p>	<p>wyspecjalizowane działające w ramach ONZ, - na podstawie szczegółowych celów wskazuje główne kierunki rozwoju UE do 2020 roku, - zna skład i zadania najważniejszych instytucji UE, - potrafi podać liczbę polskich eurodeputowanych, - opisuje, jak prawa obywatela UE wpływają na życie obywateli państw członkowskich, - opisuje globalizację w różnych aspektach, - przedstawia propozycje działań w kierunku rozwiązania problemów współczesnego świata.</p>
---	---	---	--	--

			<p>uwzględnieniem ludzi młodych,</p> <ul style="list-style-type: none">- podaje przykłady finansowanych z UE,- charakteryzuje problemy ekonomiczne i demograficzne współczesnego świata.- znajduje i opracowuje informacje o konfliktach toczących się na świecie,- charakteryzuje problemy związane ze środowiskiem naturalnym i chorobami,- opisuje zjawisko terroryzmu.	
--	--	--	--	--

Dostosowanie wymagań edukacyjnych z wiedzy o społeczeństwie do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dla uczniów klasy 8 posiadających opinię/orzeczenie PPP

Dostosowanie wymagań stosowane jest indywidualnie do ucznia zgodnie z opiniami, orzeczeniami i informacjami poradni psychologiczno-pedagogicznych, obserwacją własną nauczyciela oraz poprzez odpowiednie metody i formy pracy. Odbywa się to poprzez indywidualizację nauczania w zakresie (odpowiednio do poszczególnych uczniów):

- wydłużenie czasu pracy;
- powtarzanie poleceń przekazywanych ustnie, wyczekiwanie;
- stosowanie metody pozytywnego zachęcania; dostrzeganie sukcesów i starań ucznia;
- stosowanie pytania naprowadzającego; przeformułowywanie pytania, podawanie dodatkowej instrukcji /objaśnienia;
- dawanie więcej czasu na przyswojenie materiału;
- unikanie trudnych pojęć;
- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw,
- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał
- motywowanie do pracy;
- podawanie dodatkowego objaśnienia;
- odpytywanie w okresie dobrej koncentracji uwagi;
- wymagania w wypowiedaniu się na określony temat ograniczyć do kilku krótkich, prostych zdań;
- kontrolowanie pracy na lekcji;
- nieprzerywanie zaczętej wypowiedzi ucznia, który traci wątek, denerwuje się;